

РОЛЬ ОЦІНКИ У СТВОРЕННІ ТОНАЛЬНОСТІ КОМПОЗИЦІЙНО-МОВЛЕННЕВОЇ ФОРМИ "СТАТИЧНИЙ ОПИС" У НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОМУ ТЕКСТІ

У статті проаналізовано оцінку, яка є одним із компонентів тональності. Описано раціональну, емоційну та естетичну оцінку у створенні тональності тексту. Також розглянуто науково-популярний підвид наукового стилю, який характеризується раціональною оцінкою, що виражається мовними засобами різних рівнів.

Оцінка є одним із компонентів тональності. Розрізняють раціональну, емоційну та естетичну оцінки. Для науково-популярного підстилю наукового стилю властива раціональна оцінка, яка виражається мовними засобами різних рівнів. Питання дослідження текстової категорії тональності передбачає визначення її складових та їхньої ролі.

Оцінка як невід'ємна частина нашого мислення знаходить своє відображення і у писемному мовленні та проявляється на всіх рівнях, у тому числі на текстовому. "Наша думка (і в цьому одна з причин величезної її слабкості) постійно й ненавмисне додає до найменшого сприйняття елемент оцінки... всі наші сприйняття супроводжуються відчуттям задоволення/незадоволення" [1: 183]. Підтверджуючи обов'язковість оцінки, Ш. Баллі одночасно наголошує і на її суб'єктивності та пов'язаності як із раціональною, так і з чуттєвою сферами.

Вивченню проблем аксіології у лінгвістиці присвячено цілий ряд праць [2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12], які розглядають особливості оцінки в цілому, а також окремі її аспекти, вираження на різних рівнях мовної системи – від нижчих до вищих – у тому числі і роль та значення оцінки у тексті, можливість трактування у широкому контексті.

Найчастіше виділяють (залежно від того, яка сфера свідомості задіяна) раціональну, естетичну та емоційну оцінки. Інші класифікації оцінок не відрізняються істотно. Так, Т. Шиппан у "залежності від розташування об'єкта мовлення за визначеним порядком під час мислення і його характеристики як негативного чи позитивного у відповідності до визначених видів відношень свідомості та її сфер" виділяє прагматичні відношення ("корисний – шкідливий"), етичні ("добре – погано"), естетичні ("гарний – бридкий"), політико-ідеологічні ("прогресивний – реакційний"), які є базою для оцінювання [12: 8-12].

Що стосується загального тону тексту та окремих тональностей, то ми погоджуємося з тими авторами, які розглядають оцінку як одну зі складових Брандес [13], Матвеева [14]. Складовою тональності композиційно-мовленнєвої форми (КМФ) є не лише емоційна оцінка [14], але й раціональна та естетична, оскільки на практиці нерідко ці види оцінок взаємозв'язані між собою і їх неможливо розділити механічно.

Емоційна оцінка – це "безпосередня реакція на об'єкт", і вона, як правило, експресивна та спрямована на зміну емоційного стану співрозмовника та викликання відповідної реакції у співрозмовника [4: 40-41]. Емоційна оцінка пов'язана зі ставленням до об'єкта оцінювання з погляду чуттєвого сприйняття його суб'єктом оцінки.

Раціональна оцінка виділяється на основі критерію відповідності/невідповідності об'єкта оцінки певним нормам і ознакам [15: 76]. Вона спрямована на згоду/незгоду з висловленим судженням..

Естетична оцінка зв'язана наявністю/відсутністю певної естетичної вартості з погляду ставлення людини до дійсності, поняттями краси, гармонії, прекрасного, наявністю естетичних потреб. Сутність естетичної оцінки пов'язана із природою художньої творчості та загальними законами пізнання. Одухотворена природа, матеріальні твори, насамперед мистецтво, – все це оцінюється, виходячи з доцільності і краси, навіть у тих випадках, коли ці закони порушуються, і тоді критерієм естетичної оцінки явищ служить поняття краси [15: 163].

Оскільки естетичне зачіпає сферу як раціонального, так і чуттєвого, то естетична оцінка до певної міри є інтегрованою, такою, що поєднує елементи емоційної та раціональної оцінок.

Широкий діапазон оцінних характеристик не обмежується поняттями "добре" – "погано", а має численні градаційні ознаки, наприклад, "краще", "гірше", "зовсім погано", "посередньо" та ін. Позитивна оцінка сприймається як норма, а негативна – як відхилення від неї. Ми погоджуємося із думкою учених, які припускають, що "оцінна шкала не любить рівноваги і норма збігається з позитивною частиною шкали... Негативна оцінка сигналізує про аномалії, про порушення певного порядку" [8: 18].

Оцінка може входити уже в семантичну структуру слова, однак у контексті і нейтральні щодо оцінки лексичні одиниці можуть ставати оцінними, або оцінне значення може посилюватися, послаблюватися або змінювати знак на протилежний. Контекст уточнює, посилює аксіологічні характеристики, додає їм експресивного забарвлення; в умовах словесного оточення реалізується оцінний потенціал, додаткові градації цінностей. Лише у контексті можна визначити суб'єкт, об'єкт оцінювання, аксіологічні визначення, мотивації позитивного чи негативного ставлення тощо. Тому для з'ясування чинників, пов'язаних з оцінюванням, обов'язково слід звертатися не до окремих речень, а до ширшого контексту. Саме у контексті можна говорити про загальну та окрему оцінки. Загальна оцінка не дорівнює сумі окремих оцінок, у неї входять як позитивні, так і негативні характеристики об'єкта оцінювання, і загальна оцінка має той знак, який переважає в окремих оцінках. Ця перевага може визначатися як за кількістю "плюсів" чи "мінусів", так і за важливістю якогось певного критерію. Один важливий позитивний аспект може переважати кілька незначних "мінусів" і навпаки.

КМФ СО служить у науково-популярному стилі засобом роз'яснення, ілюстрації, зображення деталей та важливих рис предмета чи явища. Слід якомога точніше та об'єктивніше передати властивості предмета,

важливі у конкретному випадку. Оцінка предмета опису – не обов'язкова ознака СО у науково-популярному стилі. Менше половини СО містять оцінку у тій чи іншій формі. Оцінка у КМФ СО може стосуватися як об'єкта опису, так і особливостей його дослідження. Оцінюватися можуть результати наукового пошуку. У науковому стилі доцільно говорити про загальну та окрему оцінку, адже оцінка може стосуватися як об'єкта опису взагалі, так і певних його характеристик. У науково-популярному стилі вона слугує деякому спрощенню та адаптації наукового викладу, наближає його до розмовного мовлення та прояснює позицію вченого з того чи іншого питання.

Як показує проаналізований матеріал, загальна чи окрема оцінка властива 47 % СО; у більшості з них переважає раціональна оцінка. Це майже 80 % від усіх текстів із вираженою оцінкою, частині з них властива, крім раціональної, також емоційна оцінка (20 % від загальної кількості), 6,6 % містять, крім раціональної, естетичну оцінку. Інтенсивність оцінки є, як правило, невисокою. Негативна загальна оцінка характерна усього для 1,8 % СО, решті властиве позитивне оцінювання.

Оцінку в науково-популярному стилі передають у першу чергу якісні прикметники та прислівники всіх ступенів порівняння (*wichtig, stark, charakteristisch, reichste, einer der schönsten, am besten* та ін.), які часто поєднуються з модальними словами, прислівниками (*besonders, wichtig, nur einige charakteristische*). Це можуть бути також іменники із оцінною семантикою (*Artenreichtum, Vielfalt, Klimaverschlechterung*), дієслова (*entfalten, erhalten*), оцінні у контексті, заперечні частки *nein, nicht*, заперечний займенник *kein*, синтаксичні засоби та стилістичні фігури: *Afrika ist der an Säugetieren, vor allem an Großsäugern, reichste Kontinent der Erde. Nur S-Asien kann hierin noch mit Afrika verglichen werden, und seine Tierwelt zeigt auch die engsten Verwandtschaften zu der Afrikas. Da die Klimaverschlechterungen der Eiszeiten hier nicht so weit gingen. Dass sie eine starke Artenauslese erzwungen hatten, konnte sich der Artenreichtum weitgehend ungestört entfalten und erhalten. Außerdem ermöglicht die Vielfalt der Vegetation eine so vielgestaltige Tierwelt, dass man sie für eine Beschreibung am besten nach ihren Lebensbereichen, den Vegetationseinheiten, gliedert. Es können jedoch nur einige charakteristische oder besonders wichtige Arten genannt werden* [17: 385].

Цьому СО властива раціональна та емоційна оцінка, виражена у першу чергу за допомогою прикметників *reichste, vielfältig, charakteristisch wichtig, am besten*, де вживання найвищого ступеня порівняння контрастує з науковим стилем і цим самим передає емоційність, захоплення, стає засобом експресії. Іменники зі значенням позитивної оцінки *Artenreichtum, Vielfältigkeit*, ужиті поряд із прикметниками, стають засобом позитивної оцінки умов існування тварин та багатства дикої природи. Заперечна частка *nicht* може у залежності від контексту змінювати знак оцінки на протилежний: тут із "мінуса" на "плюс" (*Klimaverschlechterungen der Eiszeiten hier nicht so weit gingen*), оскільки іменники з негативними аксіологічними характеристиками стають позитивно оцінним.

Загальна оцінка, дана у першому реченні, розгортається, аргументується у контексті, пояснюється, чому саме так думає автор. Цьому служать підрядні речення, вживання дієслів із позитивним значенням. У СО дається також оцінка наукових досліджень: *Es können jedoch in dieser Übersicht jeweils nur einige charakteristische oder besonders wichtige Arten genannt werde*. Тут автор висловлює свій жаль із приводу того, що не може докладно зупинитися на багатстві тваринного світу Африки. Це емоційне твердження надає стилістичного забарвлення, вносить ефект експресії у весь СО і впливає на загальний тон.

Як уже було сказано вище, найчастіше у науково-популярному підстилі наукового стилю зустрічається раціональна оцінка, тобто предмет оцінюється з погляду відповідності/невідповідності певним нормам і ознакам. Однак частина СО (53 %) нейтральна щодо оцінювання, пор.: *Jupiter ist der größte Planet des Sonnensystems mit einem wahrscheinlichen Durchmesser von 143 640 km. Er übertrifft die Erde an Volumen über tausendmal, an Masse jedoch nur 318mal. Sein mittleres spezifisches Gewicht von 1,36 lässt auf wenig feste Bestandteile schließen. Spektroskopische Untersuchungen im reflektierten Sonnenlicht zeigen in der äußersten Atmosphäre hauptsächlich Ammoniak und Methan; freier Sauerstoff kann demnach nicht vorkommen. Wasserstoff und Helium herrschen in dem vermutlich noch heißen Innern des Planeten vor. Bedingt durch den starken Druck, vermutet Wildt sogar einen aus diesen Atomen bestehenden festen Jupiterkern. Die Sonnenstrahlung auf dem Jupiter ist 27mal geringer als auf der Erde, die Oberflächentemperatur wird auf – 100°C geschätzt. Wolkenbildungen mit bewegter Struktur zeugen von heftigen Bewegungsvorgängen. Die Wolken bestehen vermutlich aus Ammoniakkristallen, wie die hohen Zirrus auf der Erde aus Eiskristallen bestehen* [16: 54]. Оцінка у цьому СО відсутня. Автор намагається якомога точніше і об'єктивніше зобразити планету Юпітер. Не можна вважати оцінними вирази *der größte Planet, größer als die gesamte Erdoberfläche*, адже у цьому випадку неможливо визначити, чи це позитивні, чи негативні явища, це образна, експресивна констатація факту, яка сприяє кращому розумінню читачем того, про що йдеться. Емоційна оцінка доповнює оцінку раціональну: *Das bis 3 m hohe Gras bietet zwar reichliche (wenn auch nicht sehr gute) Nahrung für Grasfresser, ist aber nur schwierig durchzudringen. Große Lauftiere sind daher am besten angepasst* [17: 386]. Раціональна оцінка передається прикметниками та дієприкметниками *reichlich, schwierig durchzudringen, am besten angepasst*. Емоційна оцінка, яка є і експресивною, виділена і взята в дужки *wenn auch nicht sehr gute* і становить украплення популярного викладу в науковий стиль.

Як уже зазначалося вище, особлива роль у передачі оцінних значень відводиться емоційно забарвленим якісним прикметникам та прислівникам: *Bis vor drei Jahrzehnten gab es noch Löwen (die prächtigen Berberlöwen)* [17: 388]. *Im Zentrum der Scheibe befindet sich ein ellipsförmiger Kern, der von einem sehr feinen, sphärischem Halo umgeben wird* [16: 340]. Прикметники *prächtig, fein* не лише позитивно характеризують об'єкт оцінювання, а й уносять експресивність у текст завдяки власній семантиці.

Емоційна оцінка може бути виражена також імпліцитно, за допомогою стилістичних фігур синтаксису, насамперед повтору, переліку та ін.: *Da die Trockenwälder einen (meist hüpfnohen) Grasunterwuchs aufweisen,*

fehlen auch hier die Kuh- und Leierantilope nicht. Die Elenantilope ist durch eine kleinere Unterart vertreten. Versteckt wie das Bleiböckchen lebt das Kronenducker. Das zoogeographische Spektrum wird bereichert durch den großen Kudu, obwohl man infolge seines scheuen Wesens und seiner formauflösenden weißen Längsstreifen nur selten sieht. Zahlreiche Antilopenarten finden sich auch in den breiten, von Hochgras bestandenen Talmuden, den Dambos. Dort weiden die Luangwa- und Angola-Moorantilopen, der ihnen ähnliche Litschi-Wasserbock und der große Reidbock. Dort brütet noch der große Klunckenkranich, dorthin ziehen sich während der Trockenzeit die Elefanten und Kafferbüffel zurück. Der gegensätzliche Lebensraum zu diesen Überschwemmungsländern sind in der Trockensavanne die felsigen Inselberge. Hier leben murmeltierähnliche, aber den Elefanten verwandte Klippschliefer, und unter Felsvorsprüngen ruht der Leopard, der die Zahl der Babuine, einer häufigen Pavianart, klein hält [17: 387].

Загальна оцінка об'єкта опису позитивна. Про це свідчать такі фактори: у першому реченні нейтральний щодо оцінки іменник *Grasunterwuchs* та дієслово *aufweisen* характеризують природні умови як сприятливі для існування певних видів тварин. Перелічування різних видів тварин непрямо підтверджує таку характеристику. Синтаксичний паралелізм та анафоричний повтор (*Dort weiden ...Dort brütet..., dorthin ziehen...*) посилюють значення окремих лексичних одиниць, виділяють у описі ритмічно поєднані частини, і тим самим надають тексту піднесеного тону, висловлюють захоплення автора. З цією метою використовується порушення порядку слів (*Versteckt ... lebt*). Воно також опосередковано підтверджує позитивне оцінювання об'єкта опису. Стилістично забарвленим є і дієслово *ruht*, адже наука – "не лише логіка, а й джерело емоцій" [13: 33]. Без інтересу вченого до предмета дослідження та радості від пізнання нового не було б наукових відкриттів. Це і зумовлює прояви естетичної оцінки та появу естетичних елементів у науковому стилі: *Saturn ist nicht viel kleiner als Jupiter. Er ist von einem freischwebenden Ring umgeben, der ihn zum vielleicht schönsten Objekt des gestirnten Himmels macht. Sein mittleres spezifisches Gewicht beträgt nur 0,72, er befindet sich vermutlich im Gaszustand. Im übrigen ist der Aufbau des Saturns dem des Jupiters ähnlich. Der Ring besteht aus einer großen Zahl von Einzelkörpern, die sich wie einzelne Monde um die Sandkugel bewegen* [16: 54].

Прикметник, ужитий у формі найвищого ступеня порівняння, разом із модальним словом *vielleicht schönsten Objekt* не лише виражає позитивну естетичну оцінку, а й надає особливого урочистого тону всьому опису. Модальне слово *vielleicht* компенсує появу емоційно забарвленого елемента у науковому стилі. У цьому контексті ми можемо також говорити про стилістичне та емоційне забарвлення термінів *der gestirnte Himmel, freischwebender Ring, einzelne Monde*. Емоційні та естетичні елементи різко контрастують із науковим раціональним викладом і тим самим створюють текстову експресивність, стають частиною загальної тональності.

Слід відзначити, що відсоток КМФ СО з естетичною оцінкою у науково-популярному стилі незначний, усього 4 тексти. А це 6,6 % від їхньої загальної кількості. Але не слід недооцінювати їхньої ролі, оскільки саме такі елементи завдяки контрастності особливо виділяються на загальному фоні і створюють невимушений тон.

Переважній більшості КМФ СО властива загальна позитивна оцінка, а окремі негативні характеристики урівноважуються, компенсуються виділенням позитивного. Загальна негативна оцінка зустрічається лише в одному СО, а це –1,6 % від загальної кількості. *Unberührte Urvegetation ist auch in den immerfeuchten Tropen nur noch in einem Teil der Waldgebiete anzutreffen. In den dichter bevölkerten Teilen herrschen Nutzflächen und Sekundarvegetationen vor, dass die ursprüngliche Ausdehnung des Regenwaldes und die Grenzen seiner potentiellen Verbreitung kaum noch zu bestimmen sind. In S-Nigeria zum Beispiel sind von den ursprünglich zusammenhängenden Wäldern nur noch verstreute Reste übrig* [17: 376]. У цьому СО негативна оцінка виражена за допомогою заперечних часток *nur noch in einem Teil, kaum noch zu bestimmen, nur noch verstreute Reste*. В останньому випадку заперечення посилює негативну оцінку іменника *Reste*. Автор наукової праці намагається бути об'єктивним і нейтральним та підходить до оцінки фактів і явищ з наукового погляду, навіть якщо буденна, стереотипна оцінка об'єкта є негативною: *Malariamücke und Tsetsefliegen sind auch in der Feuchtsavanne bis in die Höhenlagen von 1500 m häufig. Weniger bekannt sind die Kriebelmücken in Westafrika, die gefährliche Augenwürmer übertragen. Überall fallen die zahlreichen Termitenbauten auf. Die holzfressenden Termiten bedrohen Aufforstungen, Pflanzungen und Gebäude. Das Erdferkel und Erdwolf und die Schuppentiere, die sich hpts. von Termiten nähren, sind deshalb in den meisten afrikanischen Staaten geschützt. Selten bekommt der Reisende giftige Schlangen, wie die Schwarze Mamba oder die Speikobra oder der Puffotter zu Gesicht und selbst, dann versuchen sie eher zu flüchten, als sich durch einen Angriff zu verteidigen* [17: 386]. Названі тут тварини є небезпечними для людини, а отже, і їхнє значення має негативну аксіологічну маркованість (*Malariamücke, Tsetsefliegen, Kriebelmücken, Termiten, giftige Schlangen, Schwarze Mamba, Speikobra, Puffotter*), що підкреслюється також ужитими з цими словами означеннями *giftig, gefährlich, holzfressend*, присудком *bedrohen*, які також характеризують їх як небезпечних для людини. І навпаки, природні вороги цих тварин у контексті мають позитивне значення. Але і небезпечні для людини представники фауни – також частина природи і мають право на існування. У природі існують свої механізми захисту. Протиставлення корисного шкідливому, а безпечного – небезпечному пом'якшує негативну оцінку. Прислівник *selten* підкреслює перебільшення небезпеки та згладжує негативну оцінку отруйних змій, які стають небезпечними переважно з вини самої людини: *dann versuchen sie eher zu flüchten, als sich durch einen Angriff zu verteidigen*.

Для науковця небезпечні представники фауни – також частина природи, і автор виправдовує їх у наших очах і характеризує їх загалом позитивно. Негативна оцінка є переважно частковою, спрямована на розкриття дійсного стану речей, на привертання уваги до проблем, які вимагають вирішення: *Neben den gewöhnlichen Bergzebra und dem schmalstreifigen Crèvy-Zebra gab es in Südafrika das nur vorn gestreifte Quagga und das schmal- und breitstreifige Burchellzebra, die beide ausgerottet wurden. Den Gnus nahe verwandt sind die in Reservaten noch häufigen "Hartebeets" (Alcelapus buselaphus), große Kuhantilopen mit stark abschüssigen Rücken, von denen jedes*

Savannengebiet Afrikas seine eigene Unterart besitzt: ...und in Nordafrika lebte bis zu ihrer Ausrottung vor 50 Jahren die Nordafrikanische Kuhantilopa [17: 386]. Учений розцінює як невідповідність нормі зникнення чи загрозу зникнення для певних видів тварин; негативне ставлення до таких фактів передають дієслова у формі минулого часу *gab es, lebte*, лексеми з негативною маркованістю *ausgerottet wurden, Ausrottung*, а також частка *noch*. Водночас автор намагається привернути увагу до проблем захисту довкілля. Негативна оцінка, яка сприймається як відхилення від норми, видається інтенсивнішою [пор. 18: 96] і тому потребує пом'якшення за допомогою підкреслення позитивних характеристик.

У науково-популярному стилі оцінка служить для підкреслення існування дійсного стану речей, пояснення і уточнення поданих фактів, і лише частково – для висловлення почуттів та емоцій. У науково-популярному викладі переважає раціональна оцінка, присутність емоційної та естетичної оцінок є факультативною рисою, однак наявність таких оцінок не є відхиленням від норми. Як правило, емоційна та естетична оцінки вживаються з певними обмеженнями, що виявляються у застосуванні для їхнього вираження вставних конструкцій, модальних слів, *wahrscheinlich*, тощо, однак роль емоційної та естетичної оцінок як засобів контрасту дуже важлива. Раціональна оцінка сприяє створенню епічної тональності, а інші види оцінок уносять окремі тони у епічну тональність (захоплення, радості, суму, попередження та ін.). Інтенсивність оцінки у науково-популярному стилі, як правило, невисока. На наш погляд, подальше дослідження категорії тональності передбачає визначення ролі компонентів нормативного стилістичного значення та відхилень від нього як засобу експлікації оцінки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Балли Ш. Французская стилистика. – М.: Иностранная литература, 1961. – 383 с.
2. Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка. – Ленинград: Просвещение, 1981. – 295 с.
3. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. – М.: Языки русской культуры, 1999. – 894 с.
4. Вольф Е. М. Функциональная семантика оценки. – М.: УРСС, 2002. – 280 с.
5. Іваненко С.М. Оцінний компонент значення мовної одиниці як один із засобів експлікації тональності тексту // Проблеми семантики слова, речення та тексту: Збірник наук. статей. – Вип. 5. – КДЛУ, 2001. – С. 91-98.
6. Кислицина Н.М. Прикметники зі значенням узагальненої позитивної оцінки як фрагмент мовної картини світу: Автореф. дис. ... канд. філол. наук (10.02.17). – К.: КНЛУ, 2002. – 18 с.
7. Киричук Л.М. Прагматичні особливості категорії оцінки в рекламному тексті (на матеріалі реклами журналу "Time"): Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. – Луцьк: Волинський державний університет, 1999. – 184 с.
8. Крысанова Т.А. Высказывания, содержащие отрицательную оценку адресата, в современном английском языке: Дисс. ... канд. филол. наук (10.02.04). – Луцк: Волинский гос. ун-т, 1999. – 182 с.
9. Разинкина Н.М. Стилистика английской научной речи: Элементы эмоционально-субъективной оценки. – М.: Наука, 1972. – 168 с.
10. Чабаненко В.А. Стилистика экспресивных средств украинской речи. – Запоріжжя: ЗДУ, 2002. – 351 с.
11. Jahr S. Emotionen und Emotionsstrukturen in Sachtexten. – Berlin, New York: W. de Gruyter, 2000. – 268 S.
12. Schippan T. Probleme der Beschreibung der Sememstrukturen // Wissenschaftliche Zeitschrift der PH Erfurt. – № 2. – 1976. – S. 8–12.
13. Брандес М.П. Стилистика немецкого языка. – М.: Высш школа, 1980. – 320 с.
14. Милованова Н.Я. Экспрессивность в стиле научной прозы: Автореф. дисс. ... канд филол. наук (10.02.01). – Баку: 1982. – 24 с.
15. Мейлах Б.С. Вопросы литературы и эстетики. Сборник статей. – М.: Советский писатель, 1958. – 531 с.
16. Die Erde. Die Enzyklopedie der Natur. – Bologna: Poligrafici Calderara, 1989. – 386 S.
17. Meyers neues Lexikon /In 8 Bänden/. – Band 1. – Bibliografisches Institut Leipzig, 1971. – 880S.
18. Почепцов Г.Г.(мл.) Коммуникативные аспекты семантики. – К.: Высшая школа, 1987. – 132 с.

Матеріал надійшов до редакції 05.04.2006 р.

Sadlivskaya O.I. Роль оценки в создании тональности композиционно-речевой формы "статическое описание" в научно-популярном тексте.

Статья посвящена анализу оценки, являющейся одним из компонентов тональности. Описано роль рациональной, эмоциональной и эстетической оценочности в создании тональности текста. Также рассмотрен научно-популярный подвид научного стиля, характеризующийся рациональной оценочностью, которая выражается разноуровневыми языковыми средствами.

Sadlivska O.I. The role of estimation in the creation of tonality of the composition-speech form "static description" in popular-scientific text.

The article deals with estimation as one of the tonality components. Rational, emotional and aesthetic estimations are described. The popular-scientific substyle characterized by rational estimation which is expressed by language means of different levels is examined